

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2312/23
31.8.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Благомир Живковић, адвокат из Лазаревца, улица Воке Савића бр.5 Г, против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Раде Јоксимовић, адвокат из Лазаревца, улица Воке Савића бр.3, ради стицања без основа, одлучујући о жалби тужилаца изјављеној против пресуде Основног суда у Лазаревцу П 467/18 од 22.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 31.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 467/18 од 22.02.2023. године у одбијајућем делу става другог изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена ВВ да плати тужиоцима АА и ББ износ од 5.948,00 динара са законском затезном каматом на наведени износ почев од 22.07.2022.године па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писаног преписа пресуде.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 467/18 од 22.02.2023. године у преосталом делу става другог изреке у којем је одбијен тужбени захтев тужилаца и ставу трећем изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе у конкретной правној ствари. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца, па је обавезана тужена да на име надгробног споменика плати тужиоцима износ од 46.586,40 динара са законском затезном каматом на наведени износ, почев од 22.07.2022. године, као дана вештачења, па до коначне исплате, а све у року од 15 дана од дана пријема писаног преписа пресуде, док је од досуђеног па до траженог да се

обавеже тужена да плати тужиоцима 2.203.775,93 динара на име укупне накнаде за дато издржавање са трошковима сахране, подушја и надгробног споменика и износ од 381.416,76 динара на име вредности грађевинских радова изведених за време важења уговора, тужбени захтев тужилаца одбијен. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде жалбу су благовремено изјавили тужиоци, побијајући је како то произилази из садржине жалбе, у одбијајућем делу става другог и ставу трећем изреке, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013 - одлука Уставног суда, 74/2013 - одлука Уставног суда, 55/2014, 87/2018 и 18/2020), Апелациони суд је нашао да је жалба тужилаца основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужена и њен сада пок. супруг ГГ, као примаоци издржавања, су са тужиоцима, као даваоцима издржавања, закључили и пред судом под бројем ЗР 148/2002 од 25.06.2002. године оверили уговор о доживотном издржавању. У члану 1 тог уговора је таксативно побројана имовина која је предмет уговора о доживотном издржавању, те да су власници те имовине примаоци издржавања, док је чланом 2 уговорена заједница живота и обавеза овде тужилаца, као давалаца издржавања, да до краја живота издржавају примаоце издржавања, тужену и њеног сада пок. супруга ГГ, да се старају о њима, негују их, пружају им сву потребну помоћ у старости, у случају болести да их воде код лекара и набављају лекове, да чине све што је неопходно и потребно да би олакшали живот примаоца издржавања, поштујући њихово достојанство, те да их након смрти по месним обичајима сахране, издају подушја и подигну надгробни споменик. Накнада за дато издржавање даваоцима издржавања, овде тужиоцима, је имовина из члана 1 уговора, која представља заједничку имовину тужене и њеног сада пок. супруга стечену заједничким радом у току трајања брачне заједнице, са сувласничким уделитема од по 1/2. Сагласно уговору о доживотном издржавању постојала је заједница живота, обе породице су становале у истој кући у ..., с тим што су тужена и њен супруг становали у приземном делу, а тужиоци заједно са мал.сином у спратном делу куће. У моменту закључења предметног уговора о доживотном издржавању сада пок. ГГ је примао пензију као бивши радник РБ "Колубара", док тужена ВВ није радила те је након смрти свог супруга почела да прима његову пензију. Тужилца ББ нигде није радила, а тужилац АА је радио у СТР "... " у ... и остваривао минималну зараду. У периоду док је уговор био на снази рођено је 2010.године заједничко малолетно дете тужилаца, а након престанка заједнице живота између тужилаца, тужилац АА се иселио, а тужилца ББ је са дететом остала у спратном делу куће, која је била предмет уговора о доживотном издржавању и није се из куће иселила све до раскида уговора о доживотном издржавању. Супруг тужене, ГГ, је преминуо 18.09.2003. године. Након његове смрти, односи између уговорних страна су били променљиви, па је тако 2004. године од стране тужене поднета прва тужба за раскид предметног уговора о доживотном издржавању, коју је тужена по наговору рођака и комшија повукла. Након тога, односи су се погоршавали да би сукоб кулминирао након што је тужилац АА напустио заједничко домаћинство 2013. године и засновао нову заједницу живота са другом женом, а у кући је остала тужена ББ са

мал.дететом. Тужена је поднела нову тужбу 2014.године на основу које је Уговор о доживотном издржавању ЗР 148/02 од 25.06.2002. године раскинут пресудом П 725/14 од 18.01.2017. године због неизвршавања, а у пресуди је констатовано да је сасвим извесно да уговор није извршаван од стране давалаца издржавања овде тужилаца од 22.12.2014. године. Такође, тужена је покренула и парницу ради иселења тужиле у предмету П 363/17, а тужилца ББ се ни по правноснажности пресуде донете 13.02.2018. године из куће која је предмет уговора о доживотном издржавању није иселила, већ је покренут поступак извршења ИИ 294/18 у ком поступку је тужилца у више наврата тражила као извршни дужник одлагање извршења. Тужилца ББ се из куће није иселила до 11.02.2019. године, јер је тада затражено последње одлагање извршења. Тужиоци уговор о доживотном издржавању нису извршавали од самог закључења. У моменту његовог закључења, потребе за издржавањем и нису постојале имајући у виду да су ГГ и ВВ имали око 60 година, живели су од ГГ пензије, гајили су стоку, нису били болесни. Међутим, након ГГ изненадне смрти након што је доживео мождани удар и умро након 18 дана проведених у болници, ВВ је остала сама са примањима по основу породичне пензије која је по закону нижа од оне коју је покојни ГГ примао, више није могла гајити стоку, доживела је мождани удар од кога се опоравила, отежано се кретала уз помоћ штака али се тужиоци, као даваоци издржавања, нису о туженој, као примаоцу издржавања, старали, неговали је, пружали потребну помоћ у старости и болести, водили код лекара и чинили оно што је потребно да јој се олакша живот, на шта су се уговором обавезали. Тужена је плаћала и струју за целу кућу и порез, док је тужиоцу АА давала новац да плаћа воду. Такође, тужиоци се нису старали ни о покојном ГГ, нису га неговали, пружали потребну помоћ у старости и болести, водили код лекара и чинили оно што је неопходно потребно да му се олакша живот поштујући његово достојанство, што им је по уговору била обавеза. Тужиоци су сносили трошкове споменика за пок. ГГ и тужену ВВ, док нису сносили трошкове сахране пок. ГГ. Према рачуну од 20.09.2003.године који гласи на име тужиоца, плаћено је пиће за сахрану покојног ГГ у износу од 5.948,00 динара. Остале трошкове сахране делом сносила је РБ "Колубара", где је пок. ГГ био запослен до одласка у пензију, тужена је дала свињу од 120 килограма, а на сахрани је добијено доста новца од кога су такође исплаћени делом трошкови сахране и то за попа и слично. Тужиоци за покојног ГГ нису дали седам дана и још две посне даће, што је учинила тужена. Тужиоци су за време трајања уговора о доживотном издржавању имали одређена улагања и то: зазидали су у спратном делу куће раније зазидану тересу до пола, а у преосталом делу застакљену постављањем ригипс плоча, променили су улазна врата, глетовали су и окречили и поставили ламинат у једној од соба, променили утичнице и плафоњере у сврху претварања исте у дечију собу, а након рођења заједничког мал. детета, на постојећој бетонској цокли до улице су озидали пар реда блокова и вештак грађевинске струке се у основном и допунском налазу изјаснио о вредности ових радова на кући тужене и покојног јој супруга. Тужилац АА није имао било каква улагања и давања везано за довођење воде и канализације у објект у коме је живео са мал.дететом и туженом. Сви радови по кући везано за воду и канализацију, као и купатило на спрату са санитарјама били су урађени пре закључења предметног уговора о доживотном издржавању. Сада пок. ГГ је продао апарат за варење и дао паре тужиоцу да уплати прикључак за воду. Према решењу од 17.08.2006. године о прикључку на јавну водоводну мрежу тужиоцу је од стране ЈП КП Лазаревац одобрено привремено прикључење стамбеног објекта на кат.парцели ... КО ... на јавну водоводну мрежу и издата је признаница од 17.08.2006. године, на његово име, да је плаћена такса за

прикључак у износу од 5.416,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 201 Закона о наслеђивању у вези члана 210 и 211 Закона о облигационим односима делимично усвојио тужбени захтев тужилаца и то за трошкове постављања споменика јер су тужиоци у том делу извршили уговор о доживотном издржавању, те је раскидом предметног уговора отпао правни основ због чега је тужена дужна да накнади тужиоцима трошкове које су имали за споменик. У преосталом делу тужбени захтев тужилаца је одбијен јер је закључак суда да уговор о доживотном издржавању није извршаван од закључења на начин и у обиму који је уговором предвиђен, а тиче се неге, пружања помоћи у старости примаоцима издржавања, набављања лекова, вођења код лекара, те да након смрти тужиоци нису сахранили сада пок.ГГ по месним обичајима, издали подушја те како није било никаквих давања и услуга то тужена није дужна дати било какву накнаду. Такође, иако је било одређених радова и улагања у непокретност која је била предмет уговора доживотном издржавању, тужиоци нису доказали да су извођењем истих увећали вредност објекта и ти радови представљају радове на текућем одржавању пре свега спратног дела где су тужиоци живели.

Правилно првостепени суд полазећи од утврђених чињеница, налази да је последица раскида уговора о доживотном издржавању и реституција, што значи да је прималац издржавања дужан дати накнаду за примљена давања и услуге уколико их је било.

С друге стране, погрешно првостепени суд закључује да није основан захтев тужилаца да им се накнаде трошкови пића поводом сахране ГГ, датим разлозима да таквих давања било, имајући у виду да су тужиоци исте трошкове имали и сносили према у списима предмета приложеном рачуну од 20.09.2003.године у износу од 5.948,00 динара, а тужена супротно није доказала, па је у том делу тужбени захтев тужилаца за наведени износ основан. Ово стога што су тужиоци у том делу извршили уговор о доживотном издржавању, те је његовим раскидом отпао основ датог, због чега је тужена дужна да врати тужиоцима наведени новчани износ са каматом, па је применом члана 394 тачка 4 ЗПП преиначена ожалбена пресуда у том делу и одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, у преосталом одбијајућем делу става другог изреке, одлука првостепеног суда се, за сада, не може се прихватити као правилна.

Основано се жалбом тужилаца указује да је побијана пресуда у наведеном делу захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, јер одлука не садржи разлоге о битним чињеницама, а дати разлози су нејасни и противречни, што је последица погрешне примене материјалног права, а због чега је изостало и утврђивање свих релевантних чињеница.

Наиме, тужиоци тужбени захтев заснивају на чињеницама да су све обавезе из уговора о доживотном издржавању почев од закључења 25.06.2002. године уредно извршавали, те и након смрти примаоца издржавања ГГ 2003.године све до момента када је тужена почела да одбија сарадњу и покренула поступак његог раскида, те да су поред материјалних трошкова везаних за набавку потрештина, лечења, комуналних

услуга, озбиљна новчана средства уложили и у доградњу стамбеног објекта и реконструкцију целокупног домаћинства. Према тврдњама тужилаца почев од закључења уговора па до септембра 2014. године спремали су просечно најмање четири obroка недељно за примаоце издржавања, одржавали комплетну хигијену у домаћинству, уредно плаћали целокупни утрошак струје, воде, изношења смећа, такође, тужена је два пута боравила по 15 дана на стационарном лечењу у Београду, од 2006. године је боравила 21 дан у бањи, најмање је два пута месечно одлазила у дом здравља у Лазаревцу а превоз су пружали тужиоци. Првостепени суд је одбио део захтева тужилаца којим су тражили накнаду за извршена давања и услуге према примаоцима издржавања претходно утврдивши да тужиоци нису извршавали обавезе из уговора на начин и обиму како је истим предвиђено, то тужена није дужна дати накнаду након раскида уговора јер давања и услуга према њој, а ни према сада пок. ГГ од стране тужилаца, није било. Првостепени суд је овако утврђено чињенично стање засновао на исказима сведока ДД и ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ као и исказу тужене јер се међусобно подударају. Међутим, из садржине исказа тужене непосредно саслушане пред првостепеним судом, произилази да су је тужиоци обилазили те вратили из болнице након што је преживела мождани удар, да се тужилца одређено време по изласку из болнице бринула о туженој, док из исказа ДД и ЂЂ сведока на којима суд такође заснива своју одлуку произилази да су тужиоци у домаћинству тужене и њеног сада пок.супруга одлазили 2 пута недељно, а након смрти ГГ и чешће јер су туженој носили храну из продавнице, те да су тужену обилазили у болници и водили је код лекара. Стога је, а имајући у виду и дужину периода у којем је уговор био на снази, нејасан закључак првостепеног суда да тужиоци, као даваоци издржавања уопште нису извршавали обавезе из предметног уговору и да није било никаквих давања и пружених услуга тим поводом због чега им и не припада право на накнаду, обзиром да из исказа наведених сведока и тужене које суд прихвата произилази супротно односно да су тужиоци ипак неке обавезе из уговора извршавали. Такође, у погледу трошкова око увођења воде и канализације за које тужилац тврди да их је било те да су од његових личних средстава постављене цеви, озидана шахта, купљен водомер, плаћен прикључак за воду, уграђене цеви за канализацију, суд одбија захтев тужилаца за накнаду прихватајући исказ сведока ЗЗ, који тврди супротно између осталог и да је тужилац платио прикључак за воду од пара које му је дао његов брат сада пок. ГГ с тим што он није био присутан приликом предаје новца, што све чини нејасним и противречним разлоге о одлучним чињеницама да није било никаквих давања од стране тужилаца. Ово посебно обзиром да у списима предмета постоји решење од 17.08.2006. године према коме прикључак на водоводну мрежу гласи на тужиочево име, као и признаница од 17.08.2006. године, на његово име, да је платио таксу за прикључак у износу од 5.416,00 динара, а за које писмене доказе првостепени суд није дао разлоге зашто их не прихвата. Такође, нејасно је становиште првостепеног суда у делу у коме је дата оцена исказа сведока комшија странака чије саслушање је предложила тужилачка страна у погледу одлучних чињеница које се тичу извршења уговорних обавеза. Наиме, оцењујући исказе ових сведока, суд их иако се ради о комшијама странака које су по логици ствари упућени у њихове односе, не прихвата наводећи да су дати у циљу побољшања положаја тужилаца у овом поступку. Са друге стране неки сведоци чије саслушање је предложила тужена страна и на њима заснована одлука, јесу рођаци прималаца издржавања, те би по истој логици, искази ових лица били необјективни јер им је циљ да њихови рођаци успеју у спору.

Како суд није отклонио супротности у исказима тужене и сведока, а на њима је

засновао своју одлуку, то су у побијаној пресуди изостали јасни и потпуни разлози о битним чињеницама да ли су тужиоци извршавали обавезе из уговора, да ли је било материјалних трошкова поводом извршавања уговорних обавеза и у којој мери за период од 2002.године до 2014.године, због чега је ожалбена пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП па је иста морала бити укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Такође, одлучујући о делу захтева тужилаца на име улагања у непокретност односно о радовима на непокретности за које је суд утврдио да јесу изведени, али да тужиоци нису доказала да су ти радови увећали вредност непокретности, првостепени суд је због погрешно примене материјалног права пропустио да утврди битне чињенице. За правилну примену материјалног права било је нужно утврдити да ли су радови предузети од стране тужилаца на непокретности која је предмет уговора о доживотном издржавању као део договора и постигнуте сагласности воља уговорних страна из уговора о доживотном издржавању, или не, у ком случају је било потребно утврдити да ли је постојала сагласност власника објекта за предузимање радова, о каквој врсти радова се ради (нужним или корисним) и какав договор је постигнут у погледу постигнуте користи изведеним радовима.

Стога ће у поновном поступку, првостепени суд отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка те ће правилном оценом свих изведених доказа у смислу члана 8 ЗПП, правилно и потпуно утврдити чињенично стање које је од значаја за правилну примену материјалног права, тако што ће утврдити да ли су тужиоци у периоду од 2002.године до 2014.године извршавали обавезе из уговора о доживотном издржавању, да ли је било материјалних трошкова поводом извршавања уговорних обавеза и у којој мери, да ли су улагали у непокретност која је предмет уговора и у којој мери и по ком основу те каква је била воља уговорних страна по основу наведених улагања. Пошто поступи на изложени начин, првостепени суд ће бити у могућности да донесе праилну и закониту одлуку за коју је у обавези да пружи јасне и потпуне разлоге како би се могла испитати њена правилност и законитост.

Са свега наведеног, применом члана 391 став 1 и 392 став 2 ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке ове другостепене одлуке.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од коначног исхода спора.

Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић